

Fra: "Styrvold, Ida Skogstad" <Ida.Styrvold@statsforvalteren.no>
Sendt: onsdag 24. juni 2026 17:55:56
Til: "Hans Kristian Bugge Tørset" <hakt@nve.no>
Emne: Statsforvalterens vurdering av søknad om konsesjon til bygging av Grunningsdalen kraftverk - ref. 202318279-13

Hei,

Vi viser til brev fra NVE datert 29.04.2026, om høring av søknad om konsesjon til å bygge Grunningsdalen kraftverk i Seljord kommune. På grunn av svært stor sakspågang har vi dessverre ikke hatt kapasitet til å få ferdigstilt en høringsuttalelse innen fastsatt høringsfrist. Vi beklager dette på det sterkeste.

Vi oversender likevel vår vurdering, og håper at dere vil se på muligheten for å ta dette med i deres behandling av saken.

Vår vurdering

I kapittel 2.6.6 blir det lagt til grunn at den berørte delen av Grunnåi har god økologisk tilstand. Dette stemmer dessverre ikke. Nyere biologiske undersøkelser av påvekstalger fra 2025 viser at algesamfunnet her er kronisk stresset av forsurening og lav pH, og er klassifisert til «moderat økologisk tilstand».

Det har gjennom årene blitt gjennomført statlig finansierte kalkingstiltak og overvåking i vassdraget for å bedre vannkvaliteten. Hovedutfordringen er at Grunnåi ligger i et geologisk område dominert av næringsfattig grunnfjell med svært lav naturlig bufferkapasitet. Under nedbør og snøsmelting medfører dette tidvis sure støt og utvasking av giftig labilt aluminium. Dette er registrert gjennom overvåkingsdata i området, til eksempel Lonsdalsvatnet. Når elva mottar surt, aluminiumrikt vann, fungerer vannføringen i Grunnåi som en livsviktig fortynningskilde. Det mer nøytrale vannet i hovedstrengen bidrar til å holde de totale aluminiumskonsentrasjonene nede på et nivå der biologien akkurat overlever (moderat tilstand). Dersom vannføringen reduseres over en strekning på nesten 1,9 kilometer, vil denne fortynningseffekten falle bort.

I henhold til Vannforskriften § 4 skal alle vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med mål om å oppnå minst «god økologisk tilstand». Dette målet er ikke nådd for Grunnåi tross kalkingstiltakene. Å fjerne fortynningsvannet i et vassdrag sårbart for høyt labilt aluminium vil med stor sannsynlighet forringe kvalitetselementet påvekstalger og akvatisk fauna ytterligere, og videre gjøre det betydelig vanskeligere å forbedre tilstanden igjen.

I søknaden foreslås det avbøtende tiltak om minstevannføring på 0,19 m³/s i sommerperioden (1/5-30/9) og 0,09 m³/s i vinterperioden (1/10-30/4).

Etter vår vurdering sikrer foreslått minstevannføring kun et mindre fysisk våtlinjeareal, men forbedrer ikke det kjemiske blandingsforholdet i elva. Vi er bekymret for at belastningen av tapt vanndeckt areal og vannføring, i tillegg til den kjemiske sårbarheten, vil overskride økosystemets tålegrense.

Konsekvensutredningen for akvatisk miljø gir etter vår vurdering ikke et riktig bilde av utfordringene i Grunnåi, eller belyser de negative konsekvensene knyttet til utbyggingen godt nok. De hydrokjemiske mekanismene i vassdraget ikke er vurdert tilstrekkelig, og det er ikke gjennomført fiskebiologiske- eller andre relevante undersøkelser av berørt elvestrekning. Da det kun vises til antagelser om en «småfallet»

fiskebestand og 46 år gamle bunndyrsdata, foreligger det etter vår vurdering ikke et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag for tiltakets reelle virkninger, jf. naturmangfoldloven § 8.

Vi merker oss også at kildelenken til innhentet informasjon fra vann-nett viser en helt annen vannforekomst som ligger i et annet fylke.

Slik saken opplyses i dag, vurderer vi at tiltaket reiser vesentlige faglige utfordringer opp mot forpliktelsene i Vannforskriften og Naturmangfoldloven.

Konklusjon

På bakgrunn av risiko knyttet til de hydrokjemiske mekanismene i vassdraget og gjeldende lovverk, fraråder vi at det blir gitt konsesjon til omsøkt tiltak.

Med vennlig hilsen

Ida Skogstad Styrvold

rådgiver

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Telefon: 33 37 11 02
E-post: Ida.Styrvold@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/vt